

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ЛІНГВІСТИЧНИХ ПАРАДИГМ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

УДК 81

DOI 10.37772/2309-9275-2020-1(14)-7

ПИВОВАРОВ ВАСИЛЬ МИКОЛАЙОВИЧ

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9642-3611>

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ЗАСТОСУВАННІ ПРАВОПИСНИХ НОРМ У ПРАВОСУДДІ

У статті досліджуються проблеми запровадження нових правописних норм в систему правосуддя, у сферу міжособистісного спілкування, визначаються інноваційні тенденції та закономірності вживання фемінітивів в усному та писемному мовленні правників, характеризується проведене опитування щодо втілення правописних новацій у юридичну практику, визначається компетентність спеціалістів у володінні державною мовою.

Ключові слова: правописні норми, фемінітиви, сфера спілкування, компетентність, мовні новації, правосуддя.

Постановка проблеми. Мова є способом вираження світосприйняття людини, одним із головних важелів впливу на її свідомість. Тому збереження національної ідентифікації, власної самобутності та оригінальності в цивілізованому інноваційному суспільстві є стратегічним завданням держави щодо проведення гуманітарної політики, де визначальною складовою є вдосконалення правописних норм, відповідність їх сучасним вимогам часу.

В умовах постійного вдосконалення українського судочинства, посиленого впливу на сучасний стан української мови інших мов, укорінення іншомовних запозичень особливо важливим є питання впровадження в юридичну практику саме тих мовних засобів, словесних конструкцій, які найповніше відповідали б нормам сучасної літературної мови, відбивали своєрідність національної мови, становили її основу, були єдиними для всіх мовців.

Нова редакція Українського правопису (далі – НРУП) покликана стати невід’ємною складовою сучасного правосуддя. Адже довершеність письма, його досконалість, упорядкованість норм мови на всіх її рівнях, а саме: лексичному, морфологічному, пунктуаційному та ін. істотно визначає моральний і правовий клімат суспільства, бажання правників послугоуватися довершеною мовою, яка б найповніше відповідала потребам українського правосуддя.

Мета дослідження – теоретичне узагальнення та практичні підходи до з’ясування доцільності та важливості впровадження в українське судочинство НРУП.

Об’єктом цього дослідження є мовні засоби фахової літературної мови правового спрямування, що є основою усного та писемного спілкування.

Предметом дослідження є аналіз можливостей запровадження норм чинного та нового правопису в судову практику для надання текстам мовної досконалості та довершеності.

Аналіз останніх досліджень. Проблемам становлення і розвитку українського правопису, упровадження норм сучасної літературної мови присвячено багато наукових і практичних розвідок. Питання розвою українського правопису, його реформування на різних важливих етапах досліджував В. Німчук [1]. Історія української орфографії, правописні дискусії кінця 1920-х років та новітнього часу, складні й суперечливі питання сучасного українського правопису представив В. Данильчук [2]. Аспекти фемінічних інновацій висвітлювала А. Архангельська [3]. Проблемі становлення терміносистеми гендерної лінгвістики з’ясовувала О. Чуєшкова [4] та ін.

Виклад основного матеріалу. Український правопис – це сукупність загальноновизнаних і загальнообов’язкових правил, що встановлюють спо-

соби передачі мови на письмі, тобто система загальноприйнятих правил української мови, які визначають способи передавання мовлення на письмі. Досконалість правопису на всіх його рівнях відбиває сучасний стан українського законодавства, дозволяє точно відображати зміни в суспільному житті.

За останні десятиліття ХХІ ст. в усному та писемному мовленні правники усе частіше послуговуються словами, яких раніше не вживали, як-от: *наразі, троця, позаяк, береги, світлина* та ін. Водночас постійно виникають питання щодо правильності вживання чи написання того або іншого слова, зокрема: *веб-сторінка – вебсторінка, веб-камера – вебкамера, Європа – Європа* та ін. Це постійно спричиняє труднощі та не сприяє досягненню однаковості. Тому постала нагальна потреба в систематизації цілої низки слів відповідно до норм сучасної літературної мови.

Для утвердження НРУП важливим є статус мови, оскільки на державну мову покладається багато нових обов'язків. Адже слово повно та вільно може розвиватися лише у правовій державі, бо, як писав І. Огієнко, літературну мову розвивають не тільки самі письменники в своїх творах красного письменства, але ще більше все буденне живе життя: школа, церква, театр, кіно, преса, державні уряди, приватні підприємства та ін. [5, с. 190]. Тому кожен сучасний етап історичного розвитку мови ставить перед правописною системою нові завдання, які потребують свого вирішення.

Сучасна українська мова – відкрита й динамічна. Змінюється словник, з'являються нові терміни в різних сферах суспільної комунікації, виникає потреба адаптації загальних і власних назв до раніше сформульованих орфографічних правил [6]. Це спричиняє реагування на зміни в сучасній мовно-писемній практиці, визначення правил написання нових запозичених слів, нових власних назв, уніфікувати орфографічні норми. А відтак, НРУП має адаптувати іншомовну лексику, що з'явилася в українській мові, до кодифікувати та повернути до активного вжитку правила, що здавна існували в українській мові, посилити історичний принцип написання слів [7].

3-поміж новацій НРУП найбільше питань спричинило вживання слів *філологиня, членкиня*, тобто фемінітивів. Слід зазначити, що фемініти – це слова жіночого роду, альтернативні однотипним поняттям чоловічого роду (які звичайно використовуються до всіх людей незалежно від їхньої статі): *льотчик – льотчиця, письменник – письменниця, професор – професорка, директор – директриса* тощо. Тобто можна сказати: «Вона викладач» і «Вона викладачка».

Слід зазначити, що аналітики фундації «DEJURE» дослідили низку рішень українських судів, щоб виявити частотність уживання фемінітивів. Як з'ясувалося, українське законодавство не використовує фемінітивів у судовій практиці. Зазначається, що слово «громадянки» стосується поняття «громадяни», офіційні посади юридично вживають тільки в чоловічому роді. Проте при написанні судових рішень судді мають певну свободу. Було вибрано найбільш уживані слова, а саме: *позивачка, громадянка, відповідачка, скаржниця, представниця, юристка, адвокатка, прокурорка, правничка, членкиня* [8].

Факт невживаності фемінітивів у судочинстві можна пояснити тим, що упродовж тривалого часу, коли студенти закладів вищої освіти вивчали українську мову професійного спілкування, то здебільшого були зорієнтовані на те, що в діловій українській мові, незалежно від статі, уживають тільки чоловічий рід. Більшість авторів навчальних посібників, підручників ствердно доводила, що іменники – назви осіб за професією, посадою, званням уживаються у формі чоловічого роду: їм не властиве розмежування чоловічого і жіночого роду з використанням будь-яких спеціальних зовнішніх показників у межах слова. До них належать: *геолог, інженер, педагог, доцент, професор, генерал, технік, директор, декан, фотограф, географ* <...>. Вказівку на особу жіночої статі містять лише контекстуальні показники – дієслова: *Декан факультету іноземної філології О. В. Комарчук запросила нас на зустріч із першокурсниками* [9, с. 374–375].

На думку М. Зубкова, написання іменників на означення статусу, професії, посади, звання (у більшості випадків) у чоловічому роді: *викладач хімії (а не викладачка), лаборант відділу (а не лаборантка), працівник фірми (а не працівниця)* [10, с. 187].

Автори навчального посібника «Українська мова професійного спілкування» З. Мацюк і Н. Станкевич зазначали, що у морфологічній формі деяких іменників не закладено розмежування за статтю: 1) назви наукових ступенів і звань, напр.: *доктор, кандидат, професор, доцент*; 2) офіційні, адміністративні, посадові назви, напр.: *прем'єр-міністр, президент, дипломат, посол*; 3) назви осіб за військовими спеціальностями, напр.: *війн, боєць, офіцер, пілот, майор, капітан*; 4) інші найменування соціально-оцінного типу, напр.: *лауреат, інженер, консультант, інспектор* тощо [11, с. 168].

Водночас, як відомо, назви осіб за професією з нейтралізованою родовою віднесеністю на рівні окремих лексем вважалися типовими граматичними омонімами. Тому в літературній мові широко послуговувалися нормативними співвідносними формами

чоловічого та жіночого роду, як-от: *позивач – позивачка, відповідач – відповідачка, студент – студентка, аспірант – аспірантка, працівник – працівниця, лаборант – лаборантка, учитель – учителька* тощо.

На думку автора, рекомендації щодо вживання слів лише в чоловічому роді можна пояснити намаганням відмежувати офіційну сферу спілкування від неофіційної. Проте, як доводить практика, фемінітиви властиві українській мові як системі, мають давню традицію[12], а тому їх уживання як в усному сучасному мовленні, так і писемному є цілком закономірним. Тим часом слова-фемінітиви фіксуються в словниках ХХ ст. Наприклад, у Російсько-українському словнику правничої мови (1924–1933) за редакцію А. Ю. Кримського наведено такі слова, як: *винувалька, обвинувалька, винувачка, позивачка, позивальниця, громадянка, представниця, заступниця, делегатка, інструкторка, інспекторка, друкарка, історичка (студентка), надихачка, випроб(ов)увачка, викладачка, професорка, демократка; виборниця, законодавиця, чинниця (діячка), з'ясовниця, віддячниця, заступниця, заводовласниця, коштадавиця, виконавиця* та ін. Проте не зафіксовано таких форм слова, як юристка чи правничка, прокурорка, членкиня [13].

У Словнику української мови зареєстровано, зокрема: *позивачка, громадянка, відповідачка, адвокатка, скаргниця, представниця, юристка* та ін. [14].

У наш час досить важливим є завдання відновлення гендерно-лінгвістичної рівноправності, а відтак, називати жінок у суспільних процесах, наголошувати на їхній життєдіяльній ролі в усіх сферах суспільства, активно впроваджувати як в усне мовлення (що, власне, уже й реалізується в інформаційному просторі), так і писемне, зокрема в юридичний різновид офіційно-ділового стилю із застосуванням фемінітивів.

Отже, для перетворення слів у жіночій рід використовуються різні суфікси. Так, наприклад, із суфіксами -к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес- та ін. від іменників чоловічого роду утворюються іменники на означення осіб жіночої статі: *авторка, дизайнерка, директорка, редакторка, співачка, студентка* та ін.; суфікс -иц-(я) приєднується насамперед до основ на -ник: *верстальниця, набірниця, порадиця* та -ень: *учениця*; суфікс -ин-(я) сполучається з основами на -ець: *кравчиня, плавчиня, продавчиня*, на приголосний: *майстриня, філологиня; бойкіня, лемкіня*; суфікс -ес- рідковживаний: *дияконеса, патронеса, поетеса* [6].

Інноваційні тенденції впровадження НРУП у юридичну практику також модернізують реалізацію принципів гуманізації вищої освіти, її демократиза-

ції, формування професійних і мовних компетентностей спеціалістів з права [15].

Для визначення ставлення до НРУП проведено опитування правників, у якому взяли участь 62 особи (30% чоловіки). Їм було поставлено запитання: «Чи застосовуєте Ви у своїй практиці фемінітиви?». У табл. 1 наведено результати наданих відповідей на запитання, які диференційовані за статтю та віком.

Таблиця 1

Розподіл відповідей на запитання щодо використання опитаними правниками фемінітивів за статтю та віком

Рівень (ознака) оцінки	Розподіл відповідей за статтю, %	
	Чоловіки	Жінки
Так	25,0	8,7
Ні	31,3	23,9
Інколи	43,7	67,4

Рівень (ознака) оцінки	Розподіл відповідей за віком, %		
	До 30 років (12,9%)	30–50 років (72,6%)	Старше 50 років (14,5%)
Так	14,3	8,7	33,3
Ні	42,9	21,7	33,3
Інколи	42,8	69,6	33,4

Як видно з табл. 1, якщо чоловіки більш прихильні до використання фемінітивів (25% відповіли «так» та 43,7% – інколи), то жінки в цьому менше зацікавлені (тільки 8,7% відповіли «так» і 67,4% – інколи). Щодо негативного ставлення, то чоловіки та жінки перебували в межах 30% з легким позитивним зсувом щодо несприйняття саме жінками. Така ситуація свідчить про те, що запровадження використання фемінітивів не буде швидким.

Питанням для обговорення може бути одержаний результат щодо невикористання фемінітивів спеціалістів віком до 30 років, яке становить майже 43%, а використання тільки 14%, тоді як особи старше 50 років менш категоричні щодо застосування фемінітивів, незважаючи на те, що в період свого навчання та практичного досвіду вони не були взагалі спрямовані на їх застосування.

Загалом слід відзначити, що рівень використання фемінітивів як чоловіками, так і жінками, а також у всіх вікових групах, є низьким, у найбільшій групі у віці 30-50 років питома вага відповідей щодо вживання фемінітивів «інколи» становить майже 70%. Це свідчить про незацікавленість правників галузі правосуддя використовувати цю мовну норму.

Згідно з НРУП відтепер вносяться певні зміни до широковживаних слів, наприклад, необхідно писати *проект, проєкція* (так само як *ін'єкція, траєкторія, об'єкт* та інші слова з латинським коренем -ject-), *плеєр* (play+er), *конвеєр* (convey+er), *фоє, феєрверк, Соєр, Феєрбах* та ін.. Відбулися зміни у відтворенні буквосполучення *ск*, що в англійській, німецькій, шведській та деяких інших мовах передає звук [k] через українську букву *к*: *Дікенс, Дікінсон, Джексон, Текерей, Бекі, Букінгем, Бісмарк, Брюкнер, Брокес, Ламарк, Штокманн, Стокгольм, Рудбек, Шерлок* [6].

За новим правописом тепер разом пишеться *віцепрезидент, ексміністр, вебсайт*. Так само слова з першим іншомовним компонентом, що визначає кількісний (вищий від звичайного, дуже високий або слабкий, швидкий та ін.) вияв чого-небудь: *гіпермаркет, макроекономіка, мультимільйонер, віцепрем'єр, віцеконсул, ексміністр, експрезидент, але за традицією контр-адмірал*. Змінилось написання слів: *пів хвилини, пів яблука, пів Києва*, які тепер слід писати нарізно без дефіса, але одним словом як цілісне поняття *півострів, піваркуш, півзахист, півзахисник, півмісяць* та ін. [6].

Отже, такі зміни теж потребують певного часу для їх імплементації в ділову мову правників. Для того щоб спрогнозувати, наскільки швидко це відбудеться, під час опитування були поставлені питання щодо ставлення правників до запровадження норм НРУП, що подано в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл відповідей на запитання щодо ставлення і сприйняття норм нового Українського правопису опитаними правниками за статтю

Запитання	Рівень (ознака) оцінки	Розподіл відповідей за статтю, %	
		Чоловіки	Жінки
Ваше ставлення до запровадження нової редакції Українського правопису (НРУП)	Позитивне	50,0	48,1
	Негативне	-	17,4
	Нейтральне	50,0	34,5
Чи посилює НРУП Вашу мовну компетентність?	Так	75,0	69,6
	Ні	-	4,3
	Не маю відповіді	25,0	26,1
Як сприймаються новели НРУП?	Дуже важко	-	4,3
	Важко	50,0	65,3
	Без змін	50,0	30,4

Як видно з табл. 2, позитивне ставлення до НРУП як чоловіків, так і жінок перебуває на рівні 50%, тим часом у жінок дещо нижче. Чоловіки взагалі не демонструють негативного ставлення, тоді як 17,4% жінок ставляться негативно. При таких показниках висловлених думок виникає певне дискусійне сприйняття відповідей щодо посилення НРУП мовної компетентності, коли 75% чоловіків, і майже 70% жінок вважають, що їх мовна та мовленнєва компетентність буде поглиблюватися. Не зрозуміло лише, яким чином буде це досягати, враховуючи те, що новели НРУП важко сприймають 50% чоловіків, та більше ніж 65% жінок. Така асиметрія відповідей свідчить про те, що потрібні спеціальні програми навчання, які зможуть пришвидшити компетентне запровадження норм НРУП для їх професійного застосування в документах галузі правосуддя.

У табл.3 наведено відповіді на запитання щодо необхідності вивчення ділової української мови (мови професійного спрямування) у закладах вищої освіти юридичного спрямування, які розподілені за статтю та віком.

Таблиця 3

Розподіл відповідей на запитання щодо необхідності вивчення ділової української мови (мови професійного спрямування) у ЗВО опитаними правниками за статтю та віком

Рівень (ознака) оцінки	Розподіл відповідей за статтю, %	
	Чоловіки	Жінки
Так	87,5	95,7
Ні	12,5	-
Інколи	-	4,3

Рівень (ознака) оцінки	Розподіл відповідей за віком, %		
	До 30 років (12,9%)	30–50 років (72,6%)	Старше 50 років (14,5%)
Так	100	91,4	100
Ні	-	4,3	-
Інколи	-	4,3	-

Як видно з табл.3, усі опитані позитивно відповіли щодо необхідності вивчати ділову українську мову у ЗВО юридичного спрямування: майже 90% чоловіків і більше ніж 95% жінок. За віком особи до 30 років, які щойно закінчили навчання, 100% це відзначили позитивно, і особи віком від 50 років, які мають досвід практичної роботи, також 100% позитивно до цього поставилися. Сумніви були поодинокі в осіб середнього віку. Отже, правники галузі правосуддя можуть вбачати можливість підвищення

власної мовної та мовленнєвої компетентності через навчання. Це свідчить про те, що потрібні додаткові форми занять для опанування української мови професійного спрямування, як-то: мовні тренінги, теоретичні семінари, практичні заняття, колоквіуми тощо.

Проведене опитування охоплювало більш широке коло питань, які стосувалися визначення рівня ставлення правників до впровадження НРУП, його значення для посилення не лише мовної та мовленнєвої компетентності, а й удосконалення судочинства, використання нововведень у судових рішеннях, інших юридичних документах.

Висновки. Упровадження норм НРУП у всі сфери суспільного життя є актуальним питанням,

але водночас спостерігаються суттєві відмінності в його сприйнятті правниками галузі правосуддя різних вікових груп. Тому науковцям, спеціалістам у галузі філології потрібно активніше долучатися до освітньої діяльності в цьому напрямі, самим бути взірцем у використанні літературної української мови відповідно до вимог чинного Українського правопису для пришвидшення процесу реформи. Адже від того, настільки правильною, точною, варіативною буде в юридичному дискурсі мова судочинства, зокрема правових актів і рішень, наскільки повним, максимально наближеним до реальності буде і усне та писемне мовлення правників, усієї правової системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Німчук В. В. Проблеми українського правопису XX – початку XXI ст. Київ: [б. в.], 2002. 112 с.
2. Данильчук Д. В. Український правопис : Роздоріжжя і дороговкази. Київ: Либідь, 2013. 224 с.
3. Архангельська А. М. Фемінінні інновації в новітньому українському назовництві. URL: <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/273.html>.
4. Чуєшкова О. Становлення терміносистеми гендерної лінгвістики. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2016. № 842. С. 161–164.
5. Огієнко І. І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови; упоряд., авт. іст.-біогр. нариса та примітки М. С. Тимошик. Київ: Либідь, 1995. 296 с.
6. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.
7. Мовознавці Академії – про нову редакцію Українського правопису. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=5131>.
8. Колотило М. Феміда і фемінітиви. URL: <https://dejure.foundation/longread/femida-i-feminivityv>.
9. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: підручник; вид. 2-ге, доп. і переробл. Київ: Атіка, 2004. 592 с.
10. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення Харків: Торсінг, 2001. 384 с.
11. Мацюк З. Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. пос.; 2-е вид. Київ: Каравела, 2007. 352 с.
12. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові XI – XV ст. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2237.pdf>
<http://194.44.152.155/elib/local/2237.pdf>.
13. Російсько-український словник правничої мови: (понад 67 000 слів) / Правн.-Термінол. Коміс. при Соц.-Економ. Від. Акад. Наук; члени редкол.: В. І. Войткевич-Павлович [та ін.]; голов. ред. А. Ю. Кримський. Київ: [б. в.], 1926. 322 с.
14. Словник української мови: кер. В.В. Німчук та ін.; відп. ред. В. В. Жайворонок. Київ: ВЦ «Просвіта», 2012. 1320 с.
15. Пивоваров В. М. Український правопис як закон нашого часу. Духовна культура України перед викликами часу (до 30-річчя кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого): тези доповідей учасників III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2020 р.) / [редкол.: А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. В. Уманець, О. А. Стасевська, В. М. Пивоваров]. Харків: Право, 2020. С. 64–69.

REFERENCES

1. Nimchuk V. V. (2002). Problemy ukrainskoho pravopysu XX – pochatku XXI st. Kyiv: [n. p.] [in Ukrainian].
2. Danylchuk D. V. (2013). Ukrainskyi pravopys : Rozdorizhzhia i dorohovkazy. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
3. Arkhangel'ska A. M. Femininni innovatsii v novitnomu ukrainskomu nazovnytstvi. URL: <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/273.html> [in Ukrainian].

4. Chuieshkova O. (2016). Stanovlennia terminosystemy hendernoï linhvistyky. *Visnyk Nats. un-tu «Lvivska politekhnika»*. Seriiia «Problemy ukrainskoi terminolohii» – *Bulletin of the National Lviv Polytechnic University. Series "Problems of Ukrainian terminology"*, 842, 161–164 [in Ukrainian].
5. Ohiienko I. I. (Mytropolyt Ilarion). (1995). *Istoriia ukrainskoi literaturnoi movy*. M. S. Tymoshyk (Ed.). Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
6. *Ukrainskyi pravopys*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> [in Ukrainian].
7. Movoznavtsi Akademii – pro novu redaktsiiu Ukrainskoho pravopysu. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=5131> [in Ukrainian].
8. Kolotylo M. Femida i feminityvy. URL: <https://dejure.foundation/longread/femida-i-feminityvy> [in Ukrainian].
9. Shevchuk S. V. (2004). *Ukrainske dilove movlennia: pidruchnyk*. Kyiv: Atika, 2004. [in Ukrainian].
10. Zubkov M. (2001). *Suchasne ukrainske dilove movlennia*. Kharkiv: Torsinh [in Ukrainian].
11. Matsiuk Z. (2007). Stankevych N. *Ukrainska mova profesiinoho spilkuvannia*. Kyiv: Karavela [in Ukrainian].
12. Brus M. P. Feminityvy v ukrainskii movi XI–XV st. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2237.pdf><http://194.44.152.155/elib/local/2237.pdf> [in Ukrainian].
13. *Rosiisko-ukrainskyi slovnyk pravnychoi movy: (ponad 67 000 sliv); Pravn.-Terminol. Komis. pry Sots.-Ekonom. Vid. Akad. Nauk; V. I. Voitkevych-Pavlovych, A. Yu. Krymskyi et al (Ed.). (1926)*. Kyiv: [n. p.] [in Ukrainian].
14. *Slovnyk ukrainskoi movy*. V. V. Nimchuk, V. V. Zhaivoronok (Ed.). (2012). Kyiv: VTs «Prosvita» [in Ukrainian].
15. Pyvovarov V. M. (2020). *Ukrainskyi pravopys yak zakon nashoho chasu. Dukhovna kultura Ukrainy pered vylykamy chasu (do 30-richchia kafedry kulturolohii Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho) : tezy dopovidei uchasnykiv III Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 16 kvit. 2020 r.) – Spiritual culture of Ukraine before the challenges of time: abstracts of reports of participants III All-Ukrainian. scientific-practical conf.* A. P. Hetman (holova), V. O. Lozovoi, O. V. Umanets, O. A. Stasevska, V. M. Pyvovarov (Ed.). Kharkiv: Pravo, 64–69 [in Ukrainian].

ПІВОВАРОВ ВАСИЛІЙ

кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ПРИМЕНЕНИИ НОРМ ПРАВОПИСАНИЯ В ПРАВОСУДИИ

В статье исследуются проблемы внедрения новых норм правописания в систему правосудия, в сферу межличностного общения, определяются инновационные тенденции и закономерности употребления феминитивов в устной и письменной речи юристов, характеризуется проведен опрос по воплощению правописания новаций в юридическую практику, определяется компетентность специалистов во владении государственным языком.

Ключевые слова: нормы правописания, феминитивы, сфера общения, компетентность, языковые новации, правосудия.

PYVOVAROV VASYL

Candidate of philological sciences (PhD), Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Cultural Studies, Yaroslav Mudryi National Law University

INNOVATIVE TRENDS IN APPLICATION SPELLING NORMS IN JUSTICE

Problem setting. Trends in the introduction of new spelling rules in justice are related to a number of issues. One of the main problems is the professional training of lawyers, their language competence, readiness to accept new prescriptions. The legal literature has not yet formed a single view on the use of language norms in justice, so it is

necessary to introduce into legal practice precisely those verbal constructions that are specifically Ukrainian, would be common to all speakers.

Analysis of scientific research. Problems of formation and development of Ukrainian spelling, terminology of gender linguistics, introduction of norms of modern literary language, aspects of feminine innovations were studied by V. Nimchuk, O. Chueshkova, V. Danilchuk, A. Arkhangelska and others.

Target of research. Research of the problem of introduction of new orthographic norms into the justice system, sphere of interpersonal communication, determination of tendencies of introduction of femininities into oral and written speech, regularities of use of these words, characteristic of the conducted interrogation on realization of orthographic innovations in legal practice.

Article's main body. The spelling rules are a system of generally accepted rules of the Ukrainian language, which determine the ways of transmitting speech in writing were found. The perfection of spelling at all its levels reflects the current state of Ukrainian legislation, allows you to accurately reflect changes in public life. Language as a way of expressing a person's worldview is able to change his consciousness, to adapt to their forms and patterns. The more accurate and rich the language, the more complete, as close as possible to reality, the language of justice will be.

It is important to introduce new spelling rules in the legal sphere, the use of femininities (the use of words in the feminine gender) to restore gender and linguistic equality.

The survey showed that men are more inclined to use femininities (25% answered "yes" and 43.7% - sometimes), while women are less interested in it (only 8.7% answered "yes" and 67.4% - sometimes). Regarding the negative attitude, men and women were in the range of 30% with a slight positive shift in the perception of women. The level of use of femininities by both men and women, as well as in all age groups, is low, in the largest group of people aged 30 to 50 the share of responses to the use of femininities "sometimes" is almost 70%, indicating the lack of interest of lawyers to use this language norm.

Conclusions and prospects for development. Linguistic innovations make it possible to respond correctly to changes in modern linguistic and written practice, to determine the rules of writing new borrowed words and proper names, to unify spelling rules. This significantly improves the linguistic perfection of the judiciary.

Keywords: spelling norms, femininities, sphere of communication, competence, language innovations, justice.

Пивоваров В.М. Інноваційні тенденції в застосуванні правописних норм у правосудді. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2020. № 1 (14). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Pyvovarov14.pdf>